

Til lovforslag nr. L 144. Betænkning afgivet af arbejdsmarkedsudvalget den 14. maj 1981

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken

(Nedsættelse af en tjenestemand's ret m. v.)

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet en række spørgsmål til finansministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Af finansministeren er stillet et ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Der er modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Kommunernes Landsforening og
TFU, Tjenestemændenes Fællesudvalg.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis og venstresocialisternes medlemmer) lovforslaget til *vedtagelse* med det af finansministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) finder, at loven om tjenestemand's retten ikke tjener noget andet formål end at foranstalte en straffeekspedition, begrundet i en meget kortvarig arbejdsnedlæggelse i marts 1979. Denne arbejdsnedlæggelse var fremprovokeret af folketingets indgreb i overenskomsterne, der førte til forlængelse af overenskomsterne fra 1977. Dette indgreb betød, at tjenestemændene ikke fik nogen som helst indflydelse på egne arbejds- og lønvilkår.

Lovforslagets intentioner påstås at være at skabe ensartede regler for behandling af tjenestemænd. Dette indebærer en centralisering, der fratager fornuftige kommuner retten til ikke at rejse sager for tjenestemand's retten og skaber ingen rigtig ensartethed over for

lønmodtagere i stat, amt og kommune, hvad enten de er tjenestemænd eller overenskomstansatte.

Skulle der have været tale om at give ensartede regler, burde der have været fremsat et lovforslag, der gav mulighed for afholdelse af faglige møder inden for en tidsperiode i lighed med den bestemmelse, det private arbejdsmarked og andre grupper, der ikke er tjenestemænd, har.

Mindretallet finder, at det havde været det mest rimelige, om regeringen havde nedsat den arbejdsgruppe til kulegravning af hele tjenestemandssystemet, som både TFU, KTU og sidst socialpædagogerne har anbefalet og tilbudt. For derefter at tage stilling til de ændringer, der givet er brug for, og derefter fremsætte lovforslag herom.

På baggrund af ovenstående indstiller mindretallet lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *andet mindretal* (venstresocialisternes medlem af udvalget) udtaler:

Årsagen til den fælles front bestående af socialdemokratiet og de borgerlige partier vendt mod tjenestemændene er tjenestemændenes reaktion på lønpolitikken og statens og kommunernes misligholdelse af det sæt af forpligtelser, der påhviler dem i forbindelse med tjenestemandssystemet. Der er således i de senere år oparbejdet et betydeligt lønefterslæb for tjenestemand'sansatte (såvel som andre offentligt ansatte) på trods af, at tjenestemændenes manglende aktionsret har som

forudsætning, at deres lønninger følger udviklingen på det private arbejdsmarked.

De offentlige arbejdsgivere har ikke vist vilje til at realitetsforhandle dette lønefterslæb, og derfor fandt tjenestemændene det nødvendigt at markere deres kraftige utilfredshed med dette gennem en arbejdsnedlæggelse af 3 timers varighed den 15. marts 1979 i forbindelse med overenskomstforhandlingerne. Det var arbejdsgiverparten, der fremtvang denne situation med deres hårdhændede nej-politik. En politik, de i sidste instans gennemtvinger ad lovgivningens vej.

De tjenestemandsansatte kan selvfølgelig ikke bare finde sig i, at arbejdsgiverparten ikke overholder sine forpligtelser. Dermed opstår jo de konfliktsituationer, som den manglende aktionsret netop forudsætter ikke må opstå. Dermed viser adgangen til at aktionere sig som en klar nødvendighed.

Den politiske reaktion har ikke været den mest naturlige: at staten og kommunerne sørgede for at overholde egne forpligtelser gennem at fjerne lønefterslæbet. Derimod for regeringen ud med bål og brand. Et cirkulære blev udsendt for på centralistisk vis og uden lovhjemmel at sikre en ensartet disciplinær forfølgelse af de aktionerende. Men tjenestemandsløven viste sig dårligt egnet til dette. Den kræver tjenestemandshør m. m., der modvirker en kollektiv afstraffelse af tjenestemænd, der aktionerer. Det giver grus i maskineriet også på grund af, at nogle kommunale arbejdsgivere viste fuld forståelse for tjenestemændenes arbejdsnedlæggelse og ikke ønskede at medvirke til de disciplinære foranstaltninger.

Nu kommer så dette forslag, som udvider adgangen til at iværksætte sanktioner mod tjenestemandsansatte m. fl. Alt, hvad der overhovedet kan tænkes at have karakter af faglige kampskridt, kan herefter pådømmes ved tjenestemand retten. Ved at centralisere adgangen til at indklage tjenestemændene gennemtvinges en ensartet behandling. Det sikres, at arbejdsgiverparten ikke splittes op i de gode, de onde og de grusomme. Der bliver kun plads til de sidste to kategoriers handlinger.

Det eneste positive, der kan siges om dette lovforslag, er, at det sikkert vil få mange flere til at slutte op bag venstresocialisternes holdning til tjenestemandssystemet. Det har helt klart vist sig uholdbart at pantsætte egne

interesser og påtage sig en loyalitetsforpligtelse i forhold til samtlige statslige og kommunale målsætninger, der på så mange områder og måder angriber lønarbejdernes interesser og levevilkår. De angreb, der hagler ned over lønarbejderne, taler deres eget tydelige sprog.

Det er uholdbart, at aktionsretten pantsættes. Det bliver ikke bedre af, at det sker for at opnå større tryghed i ansættelsen, end der kommer resten af lønarbejderne til del. Tjenestemandssystemet splitter lønarbejdernes kamp og styrker de offentlige arbejdsgivere. Ofte på bekostning af tjenestemændenes egne organisationer. Splittelsen er formålet og resultatet. Disse erfaringer og dette lovforslag må føre til, at de faglige organisationer tager skridt til en afskaffelse af tjenestemandssystemet.

Mindretallet indstiller derfor lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Ændringsforslag

Af *finansministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Lilli Gyldenkilde (SF) og Tyroll (VS)):

Til § 1

I den under *nr. 3* foreslåede § 53 indsættes efter stk. 4 som nyt stykke:

»*Stk. 5.* Finansministeren kan bestemme, at overtrædelser som nævnt i stk. 1, nr. 2, begået af personale ansat på tjenestemandslignende vilkår i staten, folkeskolen eller folkekirken, i tilskudsberettigede institutioner eller koncessionerede virksomheder m. v., behandles af tjenestemand retten, såfremt personalet er ansat i henhold til regler, der indeholder bestemmelser svarende til § 10, stk. 1, og §§ 20–24. Der fastsættes samtidig nærmere regler om pligt til at indberette overtrædelser til finansministeren og om de nødvendige fravigelser fra § 54 a, stk. 2, med hensyn til, hvem der er parter i sagen.«

Bemærkninger

Af bemærkningerne til lovforslaget om ændring af tjenestemandsløven (nedsættelse af en tjenestemand ret m. v.) (L 144) fremgår, at regeringen vil overveje, i hvilket om-

fang der bør søges etableret tilsvarende regler for ansatte på tjenestemandslignende vilkår, som efter lovforslaget foreslås gennemført for tjenestemænd med hensyn til kollektiv overtrædelse af tjenestemandsløvens § 10, stk. 1.

Overvejelserne herom er resulteret i, at det må anses for mest hensigtsmæssigt, at finansministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om dette personales inddragelse under tjenestemandsløvens kompetence under forudsætning af, at der for personalet gælder ansættelsesvilkår svarende til tjenestemandsløvens § 10, stk. 1, og §§ 20-24.

Det vil ligeledes være en forudsætning, at en minister fastsætter eller godkender personalets løn og øvrige ansættelsesvilkår.

Det foreslås endvidere, at finansministeren samtidig bemyndiges til at fastsætte retningslinjer for, hvorledes overtrædelser begået af dette personale indberettes til finansministeren, samt til at fastsætte de fornødne afvigelser med hensyn til, hvem der er parter i sagen.

Med hensyn til ændringsforslagets økonomiske og administrative konsekvenser antages der at gøre sig samme forhold gældende som anført for så vidt angår lovforslaget.

Ole Thomsen (S) Bakholt (S) Demsitz (S) Otto Mørch (S)

Søren B. Jørgensen (S) fmd. Kaj Poulsen (S) Taanquist (S) Bolvig (RV) Enggaard (V)

Fogh Rasmussen (V) Grethe Fenger Møller (KF) nfmd. Ninn-Hansen (KF)

Arne Melchior (CD) Lilli Gyldenkilde (SF) Tyroll (VS) Lawaetz (FP) Voigt (FP)

Partierne KrF og DR havde ikke medlemmer i udvalget.